

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Pošt. ček. rač. 11.753. Telefon 3112

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Za pravičnejši disciplinski postopek

Poleg gmotnega vprašanja, ki nam povzroča v zadnjih letih največje skrbi, obstoja za učiteljski stan problem, ki utegne v gotovih okoliščinah postati naravnost usoden, tako za posameznika, kakor tudi za stan kot celoto. Disciplinski postopek, ki je sedaj veljaven za učiteljstvo ima neštete nedostatke in predstavlja v naši organizaciji stalno akutno vprašanje, ki mora biti rešeno.

S šolskim zakonom smo l. 1929. dobili tudi nove disciplinske predpise, ki so tako nepopolni, da je objektivni postopek po teh predpisih nemogoč. Največja nedostataka teh predpisov sta, da nima učitelj, ki je v disciplinski preiskavi pravice do vpogleda v disciplinsko zadevo ter zagovora in ne pravice do pritožbe proti eventualni nepravilni razsodbi.

Osnovni princip vsakega sodstva, bodisi civilno pravnega ali disciplinskega mora biti ta, da se obtožencu pove česa je obtožen, so mu da možnost zagovora ter se mu omogoči pritožba v primeru, da ni zadovoljen z razsodbo v prvi instanci. To niso samo osnovni principi sodstva marveč so to tudi osnovni principi državljskih pravic vsakega državljana.

Ves čas od sprejetja šolskega zakona poudarjamo, da je učiteljstvu nujno potreben pravičen disciplinski postopek, ki bi izključeval vsako neobjektivno postopanje napram onim, ki so iz kakršnihkoli razlogov prišli v disciplinsko preiskavo. Ze pet let prosimo in terjamo svoje pravice s poudarkom, da smo tudi učitelji državni uradniki in naj bi kot taki spadali pod disciplinske predpise uradniškega zakona, ki so mnogo pravičnejši in pravičnejši od naših. Da dvigamo ponovno svoj glas in prosimo za učiteljstvo pravičen disciplinski postopek, je vzrok v tem, da podkrepimo borbo svoje stanovske organizacije. Vsako leto in tudi letos, ko se pripravljamo s bročuram tudi sprejetje finančnega zakona, tolmači naše vodstvo najvažnejše težnje in zahteve našega stanu na merodajnih mestih. In med zahteve, ki so naravnost vitalnega pomena za učiteljski stan spadajo vsekakor disciplinski predpisi.

V preteklem letu je prejela samo ljubljanska sekcija JUJ v obravnavo 97 zaščitnih primerov. Od teh jih je bilo 67 radi že izvršene ali grozeče premestitve, ostali radi upokojitve, dodelitve, odpustitve in drugih. Priznati moramo, da je 73% uspešnih rešitev, sekciji javljenih primerov, lepo število. Vsekakor je stalo to mnogo dela in mnogo truda in prav to nam vsiljuje tudi vprašanje: ali bi imeli toliko zaščitnih primerov in z njimi toliko posla če bi bil za učiteljstvo uzakonjen disciplinski postopek, ki bi izključeval vsako neobjektivnost? Nadpolovična ali točneje 73% na ugodne rešitve vseh sekciji prijavljenih zaščitnih primerov kaže, da je organizaciji uspelo oprati prizadete vseh madežev, ki so bili v večini primerov vzrok, da so bili premeščeni, ali se jim je samo grozilo s premestitvijo in sličnim. Ako bi obstojali resnični grehi, bi se nihče ne mogel izogniti kazni. In kazni za grehe zahteva vsakdo, ki je pošten. Naša organizacija je vedno zastopala načelo naj bo vsakdo kaznovan, ki je zagrešil nekaj takega, s čimer je kazni zaslužil. Toda istočasno poudarja tudi to, kazni naj bo izrečena za dokazani greh potem, ko se je prizadetemu nudila možnost zagovora in pritožbe.

Učiteljstvo je oni najvažnejši faktor vsega našega podeželja, ki širi med preprostim narodom kulturo, dela za gospodarski in socialni dvig našega ljudstva in je čisto edini predstavnik državne uprave v oddaljenih vaseh. Pa se primeri, da se učitelj zameri, največkrat nehote, kakemu podeželskemu magnatu. To zadostuje, kajti užaljeno samoljubje takega mogotca najde skrivna pota in posluži se tudi laži in ponarejanja podpisov, da se le učitelj odstrani. — Kako naj predstavlja učitelj v takih primerih avtoritativno osebnost, kot bi moral biti nositelj kulture in graditelj narodove duše, če mu disciplinski predpisi ne dopuščajo niti vpogleda v zadevo, ki blati njegovo čast in krati njegov ugled. On sme le pismeno odgovoriti na nekatera vprašanja.

V svobodni naši domovini se je dvignil učiteljski stan do one stopnje, ki mu kot najvažnejšemu kulturnemu delavcu med narodom tudi pripada. Toda ravno nezadostni disciplinski predpisi mu jemljejo ugled in polagoma onemogočajo uspešno delo med narodom. Le avtoritativni osebnosti je zagotovljen uspeh pri vsakem začetnem delu med preprostim narodom. Toda ako narod spozna, da nekdo nima niti onih primarnih pravic, ki se jih sme posluževati vsak obtoženec, tedaj je nemogoče, da bi mu sledil, nemogoče, da bi ga slušal in zato bodo uspehi njegovega dela izključeni.

Šolski zakon predpisuje tudi delo med narodom. Učiteljstvo, ki deluje v našem podeželju dobro ve, kako nujno je to delo potrebno, ve pa tudi, da bo dosegel uspehe le tedaj, ako mu bo preprosto ljudstvo zaupalo. ako mu bo sledilo, ako bo delalo po njegovih navodilih in ustvarjalo z njegovim sodelovanjem.

Vse to pa je nemogoče ako zgubi ljudstvo vero v učiteljev ugled. Zakaj tedaj na eni strani nalagati učiteljstvu delo in ga delati tudi odgovornega za eventualne neuspehe, ko se mu na drugi strani jemlje ugled in krati osnovne pravice vsakega državljana?

Ne terjamo nekaj kar nam ne pripada, ne zahtevamo nemogočih stvari, marveč hočemo le pravičen disciplinski postopek, ki nas bo ščitil pred samovoljo raznih egoističnih lajkov, ki vidijo povsod edino le svoje lastne koristi in jim ni prav nič za to, če kdo radi njihovih koristi po krivici trpi.

Izsleditev resnice je smoter vsakega pravnega postopanja in isti smoter morajo imeti tudi disciplinski predpisi za učiteljstvo. Prav zaradi tega upravičeno pričakujemo, da se bodo disciplinski predpisi šolskega zakona spremenili in postavili na bazo moderne pravnega postopka. Uradniški zakon ima prav dobne zadavne predpise in mi bi bili srečni, če bi ti predpisi veljali tudi za nas.

Učiteljstvu je potreben ugled, potrebna mu je avtoriteta in tudi pravica. Zato kličemo ponovno: Potreben nam je moderen disciplinski postopek.

izdana v zadnjem času le točnejša navodila za one, ki se začasno preselijo k staremu v počitnicah, ker se je tolmačila ta določba neverjetno ozko. Uduženje ni izpustilo revizije uredbe iz svojega programa.

AKTUALNA VPRAŠANJA ŠOLSKE POLITIKE

Novela k zakonu o narodnih šolah.

Predsednik je opozarjal na potrebo zbiranja materiala za novelo k zakonu o narodnih šolah, v kolikor je praksa pokazala potrebo take novele. Uduženje bo lahko služilo s svojo privatno inicijativo tudi pri izvajanju zakona o dekoncentraciji uprave, pri čemer bo šolstvo gotovo znatno prizadeto. To nam narekuje, da moramo pazno zasledovati težkoče, ki se pojavljajo pri izvajanju sedanjih šolskih zakonov.

Pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

Dasi stoji to vprašanje navidezno na mrtvi točki, vendar se realizira ta pravilnik v praksi s tem, da izhajajo za poedina vprašanja izvršilni odloki k zakonu o narodnih šolah, ki bi lahko izšli v pravilniku. Praktične izkušnje učiteljstva bi se lahko izrabile v toliko, da bi članstvo potom svojih organizacijskih edinic dajalo nasvete, v kateri smeri so izvršilni predpisi najnujnejši.

Finančni zakon.

Centralno vodstvo JUJ je pravočasno pozvalo vse sekcije, da pošljejo predloge, ki bi se dali realizirati s fin. zakonom. Izvršni odbor je iz tega elaborata predložil na mero dajna mesta svoje predloge ter jih bo obnovil in zainteresiral odločujoče faktorje za želje in težnje učiteljstva.

Prenatranost in otvarjanje novih razredov.

Temu vprašanju posveča uduženje svojo pozornost iz več razlogov, ki so: izvajanje pouka po modernih načelih delovne šole in aktivnosti otrok, zdravje učiteljstva in šolske dece, kakor tudi razlog namestitve novincev.

PROSVETNA POLITIKA IZVEN ŠOLE.

Javno udejstvovanje učiteljstva izven šole.

Nekatere sekcije in mnoga sreska društva se obračajo do centrale JUJ z vprašanji, ki zadevajo delo učiteljstva izven šole in javno udejstvovanje učiteljstva. S tem problemom se bo treba pričeti resno baviti, ker posega globoko v življenje učiteljstva. To delo je danes povsem nesistematično in neurejeno. Ta problem je istočasno tako širok in tako važen za učiteljstvo, da bo treba o njem razpravljati na čim širši bazi in ga postaviti kot posebno točko na dnevni red ene prvih bodočih sej glavnega odbora.

Predsednik poudarja, da se drugih vprašanj ne bo dotaknil, ker bodo o njih razpravljali specialni referenti.

POROČILA PREDSEDNIKOV BANOVIN-SKIH SEKCIJ JUJ.

Slediti bi morala poročila predsednikov sekcij JUJ o stanju uduženja, učiteljstva, šole in narodne prosvete v posameznih banovinah. Ker se je pa seja tako zavlekla, da je moral glavni odbor zborovati 28. 29. in celo 30. decembra, kar prvotno ni bilo zamišljeno, in bi mogla biti o poročilih predsednikov le skrajšana debata, se je ta točka preložila na prihodnjo sejo glavnega odbora. Do druge polovice februarja morajo predsedniki sekcij predložiti svoja poročila pismeno, da bodo natisnjena v pregledni obliki, tako, da bo razvidno stanje posameznih vprašanj v vsej državi. Na podlagi teh poročil se bo debatiralo in sklepalo.

STALIŠČE V POGLEDU PERSONALNE POLITIKE IN INTERVENCIJ

Po končani debati o predsednikovem poročilu je razpravljali glavni odbor o »Projektu osnovnih načel JUJ v pogledu prosvetne, personalne politike in intervencij.

Po načelni razpravi je bilo sklenjeno, da se predlog projekta v načelu sprejme.

Glavni odbor je nato razpravljal o vsakem členu posebej in sklenil: Osnovna načela JUJ v pogledu prosvetne personalne politike in intervencij se sprejmejo z izpremembami in dopolnitvami, ki jih je dodal glavni odbor. (Originalen tekst v »Učiteljskem tovarišu« št. 23. od 10. januarja.)

Sprejeti so bili naslednji predlogi:

1. Glavni odbor JUJ odobrava Osnovna načela v pogledu personalne prosvetne politike in intervencij, ki naj jih zastopa Jugoslovnsko učiteljsko uduženje in katerih se bodo držali upravni in nadzorni odbori sreskih društev in banovinskih sekcij, vse članstvo in centrala JUJ.

2. sprejme se predlog sekcije za drinsko banovino, da se v tem stališču obvestijo vse merodajne ustanove in faktorji, z apelom, da tudi oni pripomorejo realizirati to vprašanje.

3. Zaščitne pole bodo služile le za interne informacije in se ne bodo predlagale obla- stem. V osnovnih načelih se spremenj naziv »zaščitna pola« z nazivom »pola za osebne podatke«.

Važni sklepi glavnega odbora JUJ

Izčrpno poročila predsednika Ivana Dimnika. — Pregled celokupnega dela v naši stanovski organizaciji.

Glavna skupščina.

Predsednik je opozoril predsednike sekcij, da pravočasno obvestijo sreska društva, naj pretresajo predloge za glavno skupščino. Predloge mora prej sprejeti banovinska skupščina, da bodo pravi izraz učiteljstva v banovini in da pridejo na glavno skupščino samo predlogi splošnega in ne lokalnega značaja.

Zborovanja sekcijških odborov s predsedniki sreskih društev JUJ.

Po drugem odstavku čl. 28. pravil JUJ so dovoljena taka zborovanja zaradi nujnih in neodložljivih vprašanj. Za ta zborovanja morajo dati pooblastilo banovinske skupščine.

Tako zborovanje je priredila 15. decembra 1934. sekcija za primorsko banovino. Za januar 1935. ga pripravlja sekcija za dravsko banovino. Predsednik priporoča taká zborovanja, ker so zelo koristna za utrditev organizacije in se z njimi poglobi zveza med sekcijškimi odbori in sreskimi društvi.

Idealno bi bilo — ako bi sredstva dopuščala — da bi izvršni odbor pošiljal na taka zborovanja svojega zastopnika, ki bi podal situacijsko poročilo in se informiral o željah članstva. S tem bi se dobila navodila za delo centrale. Na ta način bi se vzpostavil tudi osebni kontakt navzgor in navzdol.

Situacija v uduženju.

Situacija v uduženju je zadovoljiva. Psihiza članstva je zdrava in teži za složnim delom, za pomirljivostjo, ker je članstvo naveličano brezplodnih sporov. Izgleda, da bo v kratkem času likvidirano tudi stanje v Nišu, na Cetinju in v savski banovini. Podrobnejše o tem poroča socialni referent.

AKTUALNA VPRAŠANJA NAŠE STANOVSE POLITIKE

Personalna prosvetna politika.

Po poročilu in predlogih predsednika je sprejel glavni odbor načelna stališča, ki smo jih priobčili v prejšnji številki Učiteljskega tovariša, pod naslovom »Stališče JUJ v pogledu personalne prosvetne politike in intervencij«. Ti sklepi so obvezni tako za centralo, kakor za banovinske in sreske edince JUJ in za vse članstvo.

Predpisi za nameščanje in premeščanje učiteljstva.

Uduženje je ponovno predložilo projekt za izpremembo zakona o narodnih šolah na merodajna mesta in je zainteresiralo odločujoče kroge za to vprašanje. Predsednik je naglasil, da se stanje glede premeščanja učiteljstva izboljšuje, kajti statistika beleži padec premeščanj »po službeni potrebi« v približnem razmerju od 1700 do 800 in v zadnji dobi na 200 takih premešitev. Pri ocenjevanju tega pa je treba vedno upoštevati število vsega učiteljstva v državi, ki ga je 26.000.

Stalnost učiteljstva.

Tudi te točke ni izpustilo uduženje iz svojega programa in je opozarjalo nanjo odločujoče faktorje ob vseh oficijelnih intervencijah. Zavedati se moramo, da zadeva ta izprememba ustavo in pozitivne zakone, ki so izdani v zvezi z njo ter brez izpremembe teh ni mogoče doseči smotra.

Disciplinski predpisi.

Tudi v tem pogledu je bil projekt za izpremembo ponovno predložen na merodajna mesta. V svrhu reguliranja tega vprašanja s finančnim zakonom sta bili predloženi dve vlogi oblastvom. Izgleda da bo treba za to stvar zainteresirati širše kroge. Pri tej priliki je predsednik naglasil težkočo, ker nimamo v narodni skupščini in senatu učiteljskih predstavnikov, na drugi strani pa premalo izkoriščamo naklonjenost svojih stanovskih prijateljev. Na zastopnike učiteljstva v odločujočih korporacijah se polaga premalo važnosti.

Uredba o znižanju drag. doklad.

To vprašanje obnavljamo ob vsaki priliki in se je stanje popravilo le v toliko, da so bila

Po nagovoru predsednika je glavni odbor prešel k prvi točki dnevnega reda t. j. poročilu predsednika JUJ Ivana Dimnika o delu izvršnega odbora in centralne uprave JUJ v pogledu stanovske, šolske in prosvetne politike JUJ ter o načelnih vprašanjih organizacije.

Predsedništvo JUJ.

Predsednik je poročal, da so zaradi neobhodne potrebe vsi člani predsedništva sedaj v Beogradu, kjer vodijo sporazumno vse posle uduženja. Med njimi vlada najlepša harmonija in nezlomljiva edinstvenost. Delo so si razdelili tako, da si je predsednik pridržal vprašanja organizacijske, stanovske, šolske in prosvetne politike; podpredsednik Todor Dimitrijević je prevzel organizacijski referat, tolmačenje in izpremembo pravil in poslovnik JUJ ter izvedbo konsolidacije v organizaciji in utrditve sloge v vseh organizacijskih edincih; podpredsednik Đorđe Mirkov pa je prevzel gospodarski referat uduženja in ustanov ter izvedbo programa. Očitki glede dodelitve so neupravičeni in se ni bati, da bi radi tega morala trpeti stvar organizacije in učiteljstva.

Izvršni odbor JUJ.

Izvršni odbor dela v najlepši harmoniji, načelno različna gledanja se pa dajejo glavnemu odboru v odločitve. Očitki glede izvolitve izvršnega odbora so neupravičeni in neistiniti ter je v tem pogledu zadoščeno tudi vsem zahtevam pravil. Volitev vseh članov je bila prav taka, kakor se je to prakticalo tudi v času prejšnjih odborov. Poročilo o delu izvršnega odbora bo podal generalni tajnik JUJ.

Širši izvršni odbor.

Širši izvršni odbor bi sestojal iz izvršnega odbora pomnoženega s predsedniki sekcij. Glavna skupščina je za te sestanke in zveze s sekcijami predvidela posebno postavko. Ker se na teh sejah ne bi moglo sklepati z glasovi predsednikov sekcij, je sklenil glavni odbor JUJ na seji 28. decembra 1934, da se mesto teh sej, ki niso predvidene v pravilih skliče seja glavnega odbora, na kateri bodo sprejeti potrebni sklepi.

Glavni odbor.

Predsednik je poudaril, da je naloga glavnega odbora pregledati stanje organizacije in napraviti potrebne sklepe za popolno konsolidacijo uduženja, v načelu obravnavati vprašanje izpremembe pravil, zavzeti stališče do drugih aktualnih vprašanj in začrtati izvršnemu odboru delovni program za bližnjo bodočnost.

Glavni odbor je nato sklenil naj bo prihodnja seja koncem marca, odnosno začetkom aprila 1935 ter naj se za to zasedanje pripravijo vsi projekti, ki naj jih odobri glavni odbor za glavno skupščino. Na tej seji se bo določil tudi kraj, datum in dnevni red bodoče glavne skupščine.

4. Osnovna načela se objavijo v vseh stanovskih listih in v posebnem odtisku za vsa sreska društva in sekcije. Izdela se tudi poseben komunikat za dnevne časopise.

5. Sekcije so dolžne poročati o osnovnih načelih na sejah upravnih odborov, a sreska društva na svojem prvem zborovanju.

Seje glavnega odbora JUU.

Predsednik tov. Dimnik je poročal, da je treba najti sredstva za kritje stroškov prihodnje seje glavnega odbora.

Sklep: Iz proračunske postavke 15 za vzdrževanje zvez z banovinskimi sekcijami, sreskimi društvi in za seje predsednikov sekcij JUU se lahko izplačajo stroški in potnine članom glavnega odbora za sejo glavnega odbora JUU.

Dodelitev predsednika in podpredsednika v Beograd.

Tov. Štefan Bilčar je zaprosil naj glavni odbor razpravlja o dodelitvi predsednika in podpredsednika v Beograd. Poudaril je neso- lidne očitke, ki se pojavljajo radi te dodelitve. Predsedniško mesto je zavzel tov. Todor Dimitrijević, a prizadeta tovariša sta se odstranila. Po izčrpnih razpravah se je ugotovilo, da sta ravno ta dva tovariša mnogo žrtvovala za združeno in da uživata popolno zaupa- nje vseh članov glavnega odbora.

Glavni odbor je nato sklenil:

da sprejme na znanje prihod pred- sednika in podpredsednika v Beograd na njiju stalno delo v Jugoslovenskem učiteljskem združenju; da se zahvali faktorjem, ki so z dodelitvi- jo v združenje omogočili njega popolnejši na- predek in sigurnejše delo.

Delo za konsolidacijo JUU in nova pra- vila združenja.

Tov. Todor Dimitrijević podpredsednik glavnega odbora JUU je poročal na seji o konsolidaciji razmer v združenju, o dvigu ugleda učiteljske etike, o anketnem odboru, sozlatih izjavah in ukrepih ob smrti Vi- teškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, o pravih in poslovnih JUU ter njih izvedbi in potrebnih reformah, o tolmačenju pravil šolskih upravitelj in nadzornikov itd.

V razpravi o teh vprašanjih je bilo spre- jetih več predlogov. — Da bi se na tovariški način likvidiral spor v savski banovini je predlagal predsednik sekcije za moravsko ba- novino tov. Svetolik Janković:

V stremiljenju za popolno konsolidacijo in izvedbo sporazuma in sloge ter z ozirom na pretekle in današnje razmere v JUU sekciji za savsko banovino, predlagam, da se mora skušati spor v savski banovini likvidirati na tovariški in sporazumni način, brez vsakih anket, kot nalaga tudi skupščinska resolucija »Sloga«.

V zvezi s poročilom in debato o njem je sprejel glavni odbor naslednje sklepe:

1. Glavni odbor odobrava vse dosedanje napore za konsolidacijo razmer v organizaciji in se strinja z dosedanjim delom izvršnega odbora v tem pogledu. Strinja se povsem s konstatacijami poročevalcev, da je v nekaterih društvih nesloga posledica teženj vihotapljen- nih od ljudi, ki se ne bi smeli vmešavati v organizacijo.

2. Izvršni odbor je mnogo storil za dvig učiteljske etike in za okrepitev sloge v orga- nizacijskih edinicah in se mu nalaga, da deluje še nadalje v tej smeri.

3. Glede vprašanja konsolidacije razmer v splošnem, a še posebej v savski banovini, Nišu, Cetinju in Kruševcu so sprejete slede- če določbe:

a) priznavamo legalnost sekcijским od- bornikom in smo to vedno vršili: obsojamo borbo in nje način s sredstvi in potni izven organizacije ter pozivamo učitelstvo, da pre- neha s tem; glavni odbor izvrši sklep XIV. glavne skupščine JUU in sklene, da se skliče anketni odbor, vendar izraža željo in nalaga izvršnemu odboru, da si preskrbi od obeh spornih strank konkretne predloge na kak- tovariški način bi se mogel spor likvidirati in ako je mogoče, naj se tudi tako postopa. Šele ako ni mogoče, tedaj naj se skliče anketni odbor. Svetuje naj se prizadetemu članu, da izstopi iz anketnega odbora. Stro- ške anketnega odbora naj preskrbi izvršni odbor in to v breme letošnjega proračuna;

b) glavni odbor sprejme v celoti odločbo izvršnega odbora od 27. okt. 1934., ki se na- naša na spor v Nišu in se popolnoma strinja s postopanjem predsednika izvršnega odbora na predkonferenci in obnem zboru sreskega društva v Nišu, ki je bila 8. dec. 1934. in s po- goji, ki jih je predsednik postavil 1. da se vsi včlanijo v JUU, 2. da sestavijo skup- no listo in glasujejo le za eno listo in 3. ako se ne uspe s skupno listo tedaj naj se volitve odložijo. Izvršni odbor se pooblašča, da v ce- loti izvede omenjene določbe in pogoje, ki jih je stavil predsednik izvršnega odbora. Po- tom sreskega društva v Nišu naj se to spo- roči članstvu;

c) na Cetinje pojde tov. Bilčar Stevo predsednik sekcije za drinsko banovino, ki bo predsedoval zborovanju učiteljskega mesta in sreza Cetinje, na katerem naj se izvede re- organizacija društva in izvolitev novega od- bora. Predhodno se obvesti in novabi na zbo- rovanje vse učitelstvo mesta in sreza Ceti- nje;

č) v srezi rasinskem, kjer se neka grupa učiteljskega abstinira, je podvzeti vse korake, da se onemogoči vpliv nepoklicanih oseb;

d) da se v vseh krajih, kjer se opaža vpliv nepoklicanih oseb, in je to vzrok prepri- rovanja, naredijo potrebni koraki, da se vse te osebe pripravi do tega, da spoštujejo svobodo v organizaciji.

4. Glavni odbor je popolnoma zadovoljen z dosedanjim delom izvršnega odbora, ki se je zelo brigal za moralno pomoč članstvu. Posebno v pogledu obtožb proti velikemu šte- vilu učiteljskega, te obtožbe ne vsebujejo ni- kakih težkih pregreh, nego so povečini stran- karsko političnega značaja in izvirajo iz ne-

strpnosti posameznih lajskih oseb. Izvršne- mu odboru se nalaga, da posveča najresnej- šo pozornost temu vprašanju in ne dopušča preganjati učitelstvo brez dokazane krivde.

5. Vzame se na znanje celotno poročilo, ki se nanaša na sozalne izjave ob priliki smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in se ugotavlja, da je učitelstvo širno naše domovine težko prizadela izguba in nesreča, ki je zadela naš narod in je spontano izražalo svojo žalost in bolest.

6. Pohvali se akcija izvršnega odbora, ki ima namen zbrati mišljenja velikih ljudi o tem, kaj je učitelstvo Jugoslavije naredilo in dalo za kulturni dvig in ustvarjanje našega edinstva in države. To naj se razširi na vso Jugoslavijo, vsa mišljenja naj se zberejo v knjigo, in to naj se zapusti generacijam, ki prihajajo, kot pobudo za patriotizem in delo v bodočnosti.

7. Sprejme se načelno vprašanje spre- membe pravil in poslovnika JUU po predlogu referenta. Nova pravila naj bodo sestavljena v duhu koncentracije učiteljskih moči na os- novni principov poudarjenih pri sporazumu od 14. in 15. decembra, upoštevaje tudi naknadne pripombe učiteljskega. Izvršnemu odboru se nalaga, da izdela nova pravila, jih predloži glavnemu odboru v pregled, nakar jih pred- loži glavni skupščini. V ožji odbor za sestavo pravil so izvoljeni: predsednik Dimnik, pod- predsednik Dimitrijević in Mirkov in člani izvršnega odbora Gojković, Pezelj, Milovano- vić.

Tolmačenje pravil.

8. Glavni odbor je sprejel naslednje tol- mačenje pravil:

Člen 2. odstavek III. se tolmači: ako se izjavi učitelstvo enega dela sreza, da se želi pridružiti društvu drugega šolskega sreza, ki je pripravljeno jih sprejeti, ali ako želita dva ali tudi več šolskih ali političnih srezov usta- noviti skupno učiteljsko društvo, tedaj je treba to javiti pristojni sekciji, ki predloži zadevo glavnemu odboru v končno rešitev.

Člen 14. točka c) Zadnji odstavek pravi: »ako redni član ne plača članarine najdelj do 1. aprila, preneha biti član JUU, izgubi vse pridobljene pravice do 1. aprila prihodnjega leta in do tega dne ne more biti ponovno spre- jet v združenje.« Ta odredba se nanaša samo na redne člane t. j. na one stare člane, ki so že bili lani redni člani dotičnega društva, a niso plačali članarine za tekoče leto. Za- radi tega se ta odredba ne nanaša na nove člane t. j. na one, ki niso bili člani dotičnega društva, a želijo vstopiti vanj. Zatorej se no- vi člani smejo vpisovati ves čas do 1. aprila in pridobijo vse pravice z dnem, ko se vpiše- jo v društvo in plačajo članarino. Izvzeti so oni, ki so izgubili članstvo po pravih.

Člen 30. — zadnji odst. »sreska društva volijo svoje odbore najkasneje do konca okto- bra«, se tolmači tako, da naj sreska društva do tega časa izvedejo volitve in ne pomenja, ako se do tega časa ne izvoli odbora, da bi se ta pozneje ne mogel izvoliti. Volitve se lahko izvedejo do 1. febr. ne da bi nastopile posledice čl. 124. poslovnika.

Člen 22. — Sprejeto je tolmačenje izvrš- nega odbora, ki je bilo sklenjeno na seji dne 12. decembra.

Čl. 6. — Sprejeto je tolmačenje izvršne- ga odbora sklenjeno na seji 20. dec. 1934.

Člen 6. — V smislu čl. 6. pravil JUU ne morejo biti sprejeti kot člani upokojeni učitelji, izvzemši oni, ki so bili redni člani v času svojega aktivnega službovanja.

Glavni odbor tolmači z ozirom na § 76. t. 4. uradniškega zakona iz 1931. leta, da se smejo sedaj sprejemati kot člani upokojeni, ki so bili v času svojega aktivnega službova- nja člani učiteljskega združenja, a ne smejo se sprejemati kot člani oni upokojeni, ki ni- so bili člani učiteljskega združenja v času svo- jega aktivnega službovanja ter oni, ki so upo- kojeno zaradi disciplinskega postopka kot predpisuje čl. 6. in 15. toč. c) pravil JUU.

ŠOLSKO NADZORSTVO.

9. Vprašanju šolskega nadzorstva naj se posveti posebna pažnja, da ostane v rokah učiteljskega. V vseh krajih, kjer ni stalnih šol- skih nadzornikov naj se dela na to, da se jih postavi. Tam kjer se občuti kvaren vpliv na organizacijo je naprositi prosvetno minist- rstvo, da se to prepreči. Odobrava se predlog izvršnega odbora za finančni zakon v pogledu števila razredov na posameznih šolah, ki naj zadostuje za oprostitve šolskih upraviteljev od razrednega pouka.

10. Odobrava se predlog izvršnega odbo- ra o vojni obveznosti učiteljev, po katerem bi se učitelji, ki vršijo svojo vojaško dolžnost smatrali kot učitelji na dopustu in bi se po odslužitvi roka vrnili na svoja prejšnja mesta.

11. Odobrava se predlog izvršnega odbo- ra za novi finančni zakon, po katerem naj bi učitelji bojevniki dobili glede napredovanja iste pravice, ki so bile lani priznane zdrav- nikom.

GOSPODARSKA IN SOCIALNA AKCIJA JUU.

Snovanje učit. samopomoči v vseh banovinah.

Podpredsednik glavnega odbora Djordje Mirkov je podal svoje poročilo glede ekon- omsko komercialnega stanja in poslovanja združenja v preteklih štirih mesecih. Na osnovi njegovega poročila je bilo sklenjeno:

1. da se odobri vse ekonomsko poslova- nje izvršnega odbora do danes;

2. da se iz dohodkov dijaškega koledarja osnuje fond za vzdrževanje in napredek cen- tralne knjižnice, čitalnice in šolskega muzeja, ki bi ga centrala prevzela od beograjske sek- cije;

3. da se pohiti z zbiranjem gradiva po- trebnega za sestavo pravil o samopomoči, ki naj bo osnovana s sodelovanjem banovinskih sekcij na zadržni osnovi. Predlog pravil iz-

dela izvršni odbor in ga predloži prihodnji seji glavnega odbora v razpravo in sprejetje;

4. da se razvije intenzivnejša akcija za zbiranje sredstev za Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Predlog pra- vil za ta fond izdela izvršni odbor do prihod- nje seje glavnega odbora.

5. da se vprašanje odkupa zemljišča, na katerem stoji dom JUU predloži prihodnji t. j. XV. glavni učiteljski skupščini;

6. da se ukrene vse potrebno da bodo v amandmane sprejete odredbe, ki bi omogoča- le povoljno graditev narodnih šol.

Stanje blagajne JUU.

Blagajnik JUU tovariš Nikola Sretenović je podal poročilo o denarni situaciji združe- nja.

Na osnovi njegovega poročila so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Apeliralo se bo na vse naše organiza- cije in članstvo združenja, da pripomorejo zbrati dolgovano naročnino za liste.

2. Odobri se izplačilo reprezentacije za večkratna potovanja.

3. Odobri se ustanovitev novega mesta tipkarice.

4. Odobrijo se virmanj in izdatki, ki so izkazani v predloženem pregledu.

5. Sekcije naj apelirajo na vsa sreska dru- štva, da pohitijo s pošiljanjem prispevkov za venec.

6. Na vsa sreska društva se razpošlje tu- di apel za čim večje prispevke v »Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«.

7. Denar, iz fonda učiteljskih sirot in fon- da pokojnega Davorina Trstenjaka se prene- se v »Socialni fond Viteškega kralja Aleksan- dra I. Zedinitelja«.

8. Skupščina naj predpiše pravila za ta fond.

9. Vse sekcije naj se pobrigajo v kolikor niso že to storile, da se zbere dolgovana na- ročnina za »Jugoslovensko učiteljsko reč«.

10. Stroški nastali pri raznih pogajanjih za sporazum v JUU leta 1933. in 1934. se iz- plačajo in se to uredi po prilogah pri posa- meznih sekcijah iz članarine, ki pripada cen- trali. Izjemoma se izplača sekciji za zetsko banovino ves pripadajoči znesek.

11. V bodoče se izplačujejo na osnovi čl. 18. pravil stroški tudi onim članom glavnega odbora, ki stanujejo na teritoriju mesta Beo- grada in hodijo na seje glavnega odbora.

12. Članom izvršnega in nadzornega od- bora iz Zemuna se priznajo dolžni stroški za prihajanje na seje. Višino teh stroškov dolo- či izvršni odbor JUU.

Dom JUU in učiteljska kreditna zadruga.

Upravnik doma JUU Milorad Milovano- vić je podal glavnemu odboru poročilo o sta- nju doma in tudi o situaciji v učiteljski kre- ditni zadrugi. Po izčrpnih debati je sprejel glavni odbor naslednje sklepe:

1. Zvišajo se prejemki pisarniškega osob- ju, ako najde izvršni odbor za to potrebna sredstva.

2. Pravila učiteljske kreditne zadruge se spremenijo v sporazumu z izvršnim odborom, ako se za to odločita občni zbor zadruge in izvršni odbor ter se predloži sklep XV. glavni skupščini JUU.

3. Posojila za dograditev doma JUU se smejo vračati onim osebam, ki z dokumenti dokažejo, da so to v resnici dale kot posojilo.

Poročilo nadzornega odbora je podal predsednik nadzorstva Dragotin Igl. O tem poročilu se ni debatiralo, marveč je bilo spre- jeto na znanje.

DELO TAJNIŠTVA.

Tajnik glavnega odbora tov. Milinko La- zić je prečital obširno poročilo o situaciji v arhivu centralne in o preureditvi adminis- trativnega poslovanja izvršnega odbora. V na- daljnjem je poročal o administrativnem delu izvršnega odbora, o sejah ter omenjal tudi važnejše sklepe glede članskih legitimacij, sestave pravilnika o zaščiti, o dostojni poča- stitvi spomina blagopolkojnega kralja, izdelavi predloga za finančni zakon, ki je obsegal vsa važnejša vprašanja zadevajoča učitelstvo. O samopomoči, o socialnem fondu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, o odhodu članov glavnega odbora na turnejo Sofija-Ca- rigrad z ljubljanskim učiteljskim pevskim zbo- rom itd.

V nadaljnjem svojem poročilu se je do- taknil skupščinskega zapisnika ki nalaga iz- vršnemu odboru v glavnem sledeče naloge: 1. Sloga. 2. Iz odborov organizacije naj se eli- minira kvarne politične vplive. 3. Da se raz- vije tovarištvo do najvišje stopnje. 4. Da se izdela projekt novih društvenih pravil, ki se jih predloži prvi prihodnji skupščini v do- britev. 5. Da se stanovskemu tisku omogoči dvig na potrebno višino, da bo dostojen izraz učiteljskega razpoloženja in dostojanstva. Skupščina bo tudi sklepala o nakupu zemlji- šča, na katerem stoji dom JUU.

Tajniško poročilo je obsegalo tudi po- glavje o učiteljskih plačah, prošnje za preme- stitve, nove nastavitve, fond Save Kosanovića v Sarajevu, in dopuste za učiteljska zborova- nja. Po končani razpravi o tajniškem poro- čilu je bil sprejet sklep, da se poročilo sprej- me na znanje in da naj izvršni odbor posveti posebno pažnjo vprašanju učiteljskih plač.

O delovanju sekcij in sreskih društev JUU je poročal tov. Josip Pezelj in je bilo njegovo poročilo sprejeto.

Učiteljski disciplinski postopek.

Član glavnega odbora tov. Jefta Krvljević je poročal glavnemu odboru o zaščiti članov JUU, o disciplinskih predpisih ter o reakti- viranju in disciplinskih prestopkih. V svojem referatu je podčrtal dejstvo, da učitelstvo ni- ma pravice do obrambe in vlaganja pritožb. Navedel je vse težave, ki jih ima učitelstvo s premeščanjem tekom šolskega leta in to po potrebi službe. Obvestil je glavni odbor o in-

tervencijah izvršnega odbora v teh vrašanih in o uspehih, ki so bili v mnogih primerih do- seženi.

Po debati so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Ena najvažnejših zahtev glavnega od- bora je učiteljska stalnost v službenem me- stu, ki jo je učitelstvo imelo.

2. Za učitelstvo naj veljajo isti disciplin- ski predpisi, kakor za ostale državne uradni- ke.

Zveze JUU z inozemskimi učiteljskimi organizacijami.

Tovariš Metod Kumelj, član glavnega od- bora in delegat JUU na kongresu Internacio- nalne zveze učiteljskih organizacij je podal poročilo o tem kongresu. Po zaključeni debati o tem vprašanju so bili sprejeti naslednji predlogi tov. Kumlja:

1. JUU ostane še nadalje član Internacio- nalne zveze učiteljskih organizacij v Parizu.

2. V dosegu uspešnega sodelovanja se ime- nujejo 3 člani za kongres Internacionalne zve- ze učiteljskih organizacij. Pri imenovanju oseb v stalno zastopstvo naj se ozira na to, da iz- voljeni govorijo kak svetovni jezik, v katerem se na kongresu razpravlja. Želeti bi bilo, da se izvolijo osebe tako, da vsi trije člani ob- vladajo vse tri svetovne jezike.

3. Imena in naslovi članov naj se javijo generalnem tajništvu v Parizu s prošnjo, da se jim pošilja obvestila zveze in to na željo v francoščini, nemščini ali angleščini.

4. Izmed izvoljenih članov naj imenuje glavni odbor enega za stalnega poročevalca. Njegova naloga bi bila, da tvori direktno zve- zo med JUU in Internacionalno zvezo učitelj- skih organizacij. Poročevalec prevzame tudi dolžnost, da obvešča glavni odbor o delu zve- ze in se briga za objavo informativnih poro- čil v naših stanovskih listih.

5. Preskrbijo naj se pravila vseslovske zveze učiteljskih organizacij.

6. Pravila in poslovnik I. Z. U. O. kakor tudi pravila vseslovske zveze učiteljskih or- ganizacij naj da JUU vsake posebej natisniti.

7. Radi vzdrževanja trajnega kontakta med učiteljskimi organizacijami slovanskih drž- av in oživljanja vseslovske učiteljske zve- ze so potrebne osebne zveze med člani naše in drugih slovanskih učiteljskih organizacij. Glavni odbor naj izda pravilnik o učiteljskih ligah.

8. Glavni odbor načelno pristane na izda- jo informativnih okrožnic o pedagoških knji- gah in revijah in o pedagoškem življenju v slovanskih državah. Te okrožnice naj bi se izdajale na račun učiteljskih organizacij slo- vanskih držav.

9. Evidenco o zvezi z učiteljskimi organi- zacijami drugih držav naj vodi izvršni odbor kot doslej tudi v bodoče.

Zveza učiteljskih pevskih zborov, akcija učiteljskega za radiofonijo.

Tov. Dragomir Ostojić, član glavnega od- bora in predsednik beograjske sekcije je po- ročal o šolskem muzeju, o uvedbi radio oddaj za učence osnovnih šol in o beograjskem pev- skem zboru »Marinković«.

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

1. Muzej JUU poverjenjstva Beograd pre- ide v last glavnega odbora, ker sekcija za me- sto Beograd nima sredstev za njegovo vzdr- ževanje. To se zgodi, če se bo s tem strinjalo prosvetno ministrstvo.

2. Za vzdrževanje tega muzeja kakor tu- di za vzdrževanje pedagoške knjižnice se ustanovi iz dohodkov »dijaškega koledarja« poseben fond.

3. Beograjsko pevsko društvo »Marinko- vić« postane odsek JUU, ko prikoji svoja pravila po pravilih JUU, da postane matica za glasbeno kulturo v državi potom zveze učiteljskih pevskih zborov, mladinskih in sreskih zborov, kjer so pevovodje učitelji.

4. Odobrava se delo šolskega radia in or- ganiziranje stalnih radio oddaj zajednice do- ma in šole in sodelovanja pri nacionalnih radio urah v zmislu dopisa — predloga ministrs- tega sveta.

Naš tisk.

O našem tisku je poročal Dušan Prica, urednik »Narodne prosvete«. V zvezi z nje- govim poročilom so bili sprejeti naslednji predlogi: Članki članov izvršnega odbora, ki imajo stanovsko politični značaj, se predhod- no pregledajo in odobrijo na seji izvršnega odbora, čeprav jih avtorji podpisujejo. Koncem marca 1935. naj se ustavi pošiljanje listov vsem onim, ki niso plačali naročnine od 1929. do 1933. leta. — Čim energičnejše naj se sku- ša zbrati dolgovano naročnino potom oseb, ki se jim dodeli za to posebna nagrada. — XV. glavni skupščini se pradalja, naj bi »Narodna prosveta« izhajala dvakrat tedensko.

S pravili naj se določi, da bodo vsi učitelji člani JUU naročniki Narodne prosvete. List naj bi se plačeval v mesečnih obrokih in to največ po 5 Din. Pobiranje naročnine naj prevzamejo režiserji pri šolskih nadzornikih. Ta točka je sprejeta »ad referendum«.

Na sejah izvršnega in glavnega odbora imajo uredniki listov pravico sodelovanja, a brez glasovalne pravice.

Snovanje jugoslovske pedagoške matice.

Urednik »Učitelja« tov. Milić Majstoro- vić je poročal o pedagoškem glasilu izvršne ga odbora »Učitelja« ter obenem poudaril po- trebo, da se osnuje »Jugoslovska pedagoška matica«. Po obširnem referatu in razpravi je bilo sklenjeno.

1. Zaproši se gospoda prosvetnega mini- stra, da vsem šolam v državi ponovno pripo- roči, naj vnesejo v svoje šolske proračune za leto 1935. naročnino za časopis »Učitelj« v

znesku 80 Din, kakor tudi vso zaostalo dolžno naročnino iz prejšnjih let in jo čimprej pošljejo blaginji JUJ.

2. Načelno se osvoji predlog o osnovanju in izvedbi skupne pedagoške biblioteke, ki bi izdajala po dposebnim uredništvom knjige za učitelje v smislu pedagoškega, teoretsko-praktičnega in administrativnega izobraževanja in usposabljanja. Podroben načrt programa s proračunom, naj se pripravi in predloži prihodnji seji glavnega odbora.

3. Načelno se sprejme predlog o osnovanju »Jugoslovanske pedagoške matice«, ki bi imela nalogo, da vse sodobno pedagoško znanstveno delo čim kipej poveže in koordinira v zmislu kar najboljšega jugoslovanskega pedagoškega ustvarjanja.

4. Odobren je predlog, da se prične s pripravo bibliografije vseh člankov, razprav in referatov natisnjenih v »Učitelju« in da se ta bibliografija zaključi in natisne v zadnjem zvezku »Učitelja« ob njegovi 50 letnici. Po možnosti naj se napiše tudi zgodovina njegovega razvoja. O delu se je posvetovati s šč živimi uredniki in sodelavci iz preteklosti.

JUGOSLOVENČE — MLADINSKI LIST JUJ OSNOVANJE OMLADINSKE MATICE.

Urednik »Jugoslovenčeta« tov. Vitomir Srečnič je poročal o tem mladinskem listu, ki ga izdaja izvršni odbor JUJ. Sprejeti so bili naslednji sklepi:

1. Sprejme se predlog o osnovanju knjižnice (mladinske matice), ki bi mesečno izdajala po eno knjigo namenjeno mladini. Predlog naj se do podrobnosti izdela, zbere naj se material, vse skupaj pa naj pride v pretres na prihodnji seji glavnega odbora, kjer naj se končno odobri.

Osvežimo svoje sile!

Po raznih društvih se čisto porajajo pojavi, ki povzročajo znatno škodo društvu kot celoti in njega vplivu. Tudi v naši organizaciji se večinoma čuje, da članstvo kaj rado udriha po svoji organizaciji, bodisi sreski, ali pa centralni. Zabavljaje bi kazalo, da se članstvo zanima za svoje stanovsko gibanje. Bilo bi celo koristno ako bi bilo namenjeno odpravi škodljivih pojavov v organizaciji. Toda temu ni tako — mrmra oziroma zabavlja se brez slehernega pomisleka. Tako početje je škodljivo organizaciji in ruši vse njene dobre strani in kvari njen vpliv.

Kritika, ki stremi za izboljšanjem, oziroma daje navodila za ozdravljenje slabih strani, je gotovo slehernemu izmed nas dobrodošla. Osnova pravi kritiki bi moral biti dvig naše stanovske organizacije. Toda kaj opažamo na naših zborovanjih? Le malomarno poslušanje predavateljev, le kimanje temu ali onemu predlogu, morda še kako tiho mrmranje. Ko je pa zborovanje končano se šele prične pravo udrihanje. Tovariši — to ni zdravo, to vodi v pogubo! Tako početje moramo odpraviti in to na način, da uporabimo staro resnico: Zgani se sam, ne misli, da so oni pri vodstvu sami zlobneži in ne vem kaj še vse! V našem društvenem življenju opazimo dvojno članstvo: tiste, ki delajo, in one, ki čakajo. Kdor samo čaka in ničesar ne doprinese, ne more niti najmanj koristiti organizaciji. Bodi buden, gibaj se, zasleduj dosledno dnevne dogodke, opazuj vrvež okoli sebe, poglobi se malo v svojo notranjost, sodeluj pri delu za

2. Predlog o osnovanju časopisa za starše in vzgojitelje naj se uredi tako, da pride v čim tesnejšo zvezo z akcijo za osnovanje »Zajednice doma in šole«.

SEKCIJSKI TISK JUJ.

Po stvarni razpravi o vprašanju ali naj se snujejo novi lokalni učiteljski listi in mladinski časopisi, je bilo sklenjeno:

Izdajanje novih sekcijskih politično stanovskih listov bi bilo v škodo centralnih organov. Priporoča se izdajanje književnih publikacij.

V zvezi z učiteljskim tiskom je bilo sklenjeno: ustanavlja se propagandni dan za učiteljski tisk. Vse potrebno pripravi izvršni odbor v dogovoru z uredniki časopisov in listov.

Učiteljski Pres-biro.

Po razpravi o ustanovitvi posebne učiteljske poročevalske ustanove je bilo sklenjeno:

V načelu se odobrava ustanova učiteljskega Pres-biroa pri izvršnem odboru JUJ in da naj le-ta aktivno dela za njegovo okrepitev in utrjevanje.

Komunike glavnega odbora JUJ.

Soglasno sprejeti komunike je bil natisnjen v »Učiteljskem tovarišu« št. 22. ob 3. januarja 1935.

Glavni odbor je h koncu svojega dela ponovno apeliral na vse jugoslovansko učiteljsko, da v zmislu letošnje resolucije, kakor tudi vseh sedanjih nacionalnih potreb, še močneje podpre izvršni in glavni odbor s popolno realizacijo Sloge in Edinstva v naših vrstah v korist kralja, naroda, države, šole, prosvete in učiteljskega.

S tem so bile seje glavnega odbora JUJ zaključene 30. decembra 1934. leta ob 22. uri.

izboljšanje in vesel boš uspeha. Le na ta način boš iz mlačneža, godrnjača, pesimista postal optimist! Razmotrivaj sam svoje delovanje dnevno in doprinašal boš k pravi stanovski zavesti! Dnevno boš opazoval napake, tako na sebi, kakor tudi na drugih, premočil jih boš s kritičnim očesom in vse objektivno presodil.

Kvarno je, ako v nedelavnosti čakamo le vidnih uspehov svoje organizacije. Neaktivnost kaj rada zaveže človeka v mlačnost, v duševno lenobo, ki je največja rak-rana ne le našega stanu, temveč človeštva sploh. Pridržati moramo namreč, da nas dandanes bolj obdaja kriza duha, nego pa gospodarska kriza. To je neizpodbitna resnica, ki pa je še vse premalo upoštevana in biva med nami le kot splošna fraza.

Kdor bi rad sedel le na lavirih, ki so mu jih drugi pripravili, oziroma bolje rečeno, ki so jih drugi zaslužili, dela kakor oni, ki je prišel k zdravniku, pa se je hvalil s svojim zdravjem. Naša zborovanja bi morala biti bolj kritična. Dobrohotna kritika bo pripomogla k uspehom, nagajanje jih pa uničuje. Ako bi se na zborovanju pripravljali v duhu presojanja svoje okolice in svojega lastnega dela, bi bila naša zborovanja torišče vsega razpoložljivega, uspešnega dela in prave priprave za bodočnost. Presojajmo zato dnevne zadeve le s širkega vidika in ne zakopavajmo se med same malenkosti, ki kvarijo naše živce in nam jemljejo dokaj dobrih borcev!

Glasbena Matica v Ljubljani je izdala 20 po njem nabranih pesmi, 1. zvezek leta 1883., drugi zvezek, 21 pesmi, pa leta 1885. Ker pa so kmalu pošle in je bilo po njih povpraševanje veliko, je drugič združil oba zvezka in dodal še 9 novih. Te je založil ljubljanski trgovec Anton Fischer leta 1900. Bile pa so tako hitro razprodane, da jih je moral prihodnje leto ponatisniti. Temu prvemu zvezku je sledil še isto leto drugi zvezek s 30 pesmimi za mešane glasove. Leta 1910. je dal prvi zvezek zopet ponatisniti Rihard Drischel, Fischerjev naslednik. Iste leta je Slovenski Branik založil četrti zvezek s tridesetimi pesmimi za enake glasove, ki pa so tudi kmalu pošle. Ker pa je narodna pesem povsod priljubljena in se rada prodaja, se je namenila »Učiteljska tiskarna«, da izda pomnoženo izdajo vseh pesmi, v katerih je zbranih 200 za enake in mešane glasove. Avtorjeva želja je bila, kakor pri vseh njegovih izdajah, da bi tudi zadnja skupna zbirka utrla pot nazaj med ljudstvo, kar se je tudi zgodilo. Kot učitelj je ustregel tudi mladini in izdal zanjo tri zvezke narodnih pesmi za mladino.

Poleg tega važnega dela na narodno-glasbenem polju, pa si je pridobil naš slavljence velike zasluge tudi na gospodarskem področju.

Dolgo je služboval v Borovnici in stopil v pokoj po petdesetih letih plodonosnega učiteljevanja. Bil je dober sadjar in znan planinec. Pretežni del svojih let pa je služboval v Št. Vidu nad Ljubljano. Še danes se poznajo jasni sledovi njegovega dela. Smernice njegovega gospodarskega udejstvovanja so najbolj vidne v ponatisu predavanja v »Novi dobici.« Nekaj o gospodarskih razmerah Št. Vida in njegove okolice. (Govoril nadučitelj Janko Žirovnik na »kmetijskem sestanku« na Trati »pri Žibertu«, dne 22. septembra 1907.) Važna je misel, ki jo je izrazil naš slavljence in ki prica o njegovi dalekovidnosti kar se tiče tudi našega narodnega gospodarstva: »Ves svet hiti naprej. Vsak stan se uči in vežba, da more potrebam časa zadostiti. A kmet čaka in še dostikrat po strani gleda tiste, ki ga vzpodbujajo k napredku.« Njegova zasluga je, da se je pred vrati mesta izvedla vzorna organizacija zadrugištva, tako kmetijskega kakor obrtniškega. Št. Viški občani so mu zato hvaliležni in mu bo v nedeljo 27. jan. t. l. občinski odbor izročil diplomu častnega občanstva.

Ako so neuspehi naše stanovske organizacije tu, leži krivda na nas samih, ker smo le vedno rušili delo vodstva in mu v javnosti jemali ugled. Napravimo si torej delovno zajednico, ki bo imela dela dovolj na leta! Na naših zborovanjih naj bi se ne obravnavala edino le razna šolska vprašanja, kajti s tem le šolo blatimo, ne pa dvigamo. Vrtimo se le okoli šole golega znanja, ne pa okoli šole — življenja! Tudi temu polju je potrebna osvežujoča sapica!

Mogočni valovi življenja butajo ob naš stan in mi smo nepripravljeni. Sleherni mora zato na plan in delati z vsemi svojimi močmi, kajti drugače nas bo resnično življenje vrгло ob stran.

Pa naši časopisi! To je zopet poglavje zase! Vsi tako radi hlastamo po njih, jih prečitamo do zadnje strani in jih lepo odložimo

ter takoj pozabimo na vse, kar smo čitali. Lepo verujemo napisani besedi, ne znamo pa čitati tudi med vrsticami, to se pravi, ne znamo si s čitanjem časopisa bistriti svojega razuma, svoje razsodnosti. Vse verjamejo do pičice kar je napisano in kar je še najhujše, prečitano snov kaj radi iznašamo v javnost, in to v neučiteljskih in neinteresiranih družbah. Kritično presojanje našega časopisa, spada k zanimanju za stanovsko delo. Iz slehernega članka v stanovskem glasilu si ustvarjamo svojo sodbo, ki nam bo dala povod za sodelovanje.

Takole bi potem tovariš urednik imel kaj hitro mnogo člankov na razpolago in njemu bi preostajalo dovolj časa za načelne uvodnike, kar bi zopet dvigalo naš ugled. Poboljšajmo se torej v novem letu!

Kmet Herman.

Splošne vesti

— 9. MARCA BO V LJUBLJANI VELIK UCITELJSKI ZBOR. Na povabilo JUJ sreskega društva v Litiji bo v soboto 9. marca 1935. v Ljubljani veliko učiteljsko zborovanje. Zboru se bodo pridružila tudi sreska društva: Ljubljana-mesto, Ljubljana-zahodni del, Ljubljana-vzhodni del, Kamnik, Kranj in Škofja Loka. Dnevni red:

1. Proslava velikega slovanskega pedagoga prezidenta ČSR g. dr. Tomaža Masaryka, ki bo tiste dni praznoval 85-letnico svojega plodonosnega življenja. Počastitev pod geslom »Zvestoba za zvestobo!«

2. Predavanje predsednika Vseslovanskega pedološkega kongresa, profesorja Masarykove univerze v Brnu — ČSR g. dr. Mihajla Rostoharja: »Pouk čitanja po novodobnih izsledkih«. Dr. Rostohar je naš ožji rojak s krškega polja na Dolenskem in je znana znanstvena osebnost. Te dni je izšla o pouku čitanja njegova najnovejša knjiga, kjer razpravlja o metodiki sodobnega čitalnega pouka, kakor je razpravljal o tej temi že tudi na lanskem I. vseslovanskem pedološkem kongresu v Brnu.

Vse podrobnosti glede zbora bodo pravočasno objavljene v »Učiteljskem tovarišu«. — JUJ — sresko društvo v Litiji.

— Posnemanja vredno! Tov. Vojteh Debeljak je zbral med škofješkimi učiteljem devet zadržnikov, ki so pristopili k Učiteljski tiskarni. To je viden znak močne stanovske zavesti, ki ga moramo javiti vsemu članstvu s prošnjo, da posnema zavedno škofješko učiteljsvo.

— Zastave Pomladke Jadranske straže so že v delu za vse Pomladke, ki so jih pretekli teden naročili. Podvizajte se še drugi, da Vas čas ne prehitil! Mladina je navdušena, zastava poceni, botra pa ne bo težko najti!

— Zbirko za Maistrov kamen Učit. domu v Mariboru definitivno zaključimo s 15. febr. V počastitev in ohranitev spomina osvoboditelja naše severne meje se je odzvalo mnogo šol. Dokaj jih je pa molče šlo preko tozadevne iskrene prošnje, kakor bo razvidno iz pregleda, ko ga bomo objavili po zaključku zbirke. Nekateri šole — kakor tudi posamezniki — so zgubili položnico, ki je bila priložena takratni prošnji. Učit. dom jim po obvestilu rad pošlje novo.

— Prvo volilo Učit. domu v Mariboru. V sredo dne 16. t. m. smo položili v Mariboru

— Hranišni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani ima svoj 60. redni občni zbor v ponedeljek 18. februarja 1935. ob 19.30 uri v sejni dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani. Zborovalni red: 1. Konstituiranje občnega zbora; 2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1934. s predlogom o razdelitvi prebitka; 3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1934. s predlogom o razrešitvi; 4. Odobrenje letnega računa za l. 1934. in podelitev razrešnice upravnemu odboru; 5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti; 6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge; 7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom; 8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom; 9. Dopolnilne volitve; 10. Slučajnosti. — V primeru nesklepnosti se bo vršil pol ure pozneje istotam za rešitev istega zborovalnega reda nov občni

na poizkusnih zemljiščih pokazal učinke raznih umetnih gnojil.

Z vsem tem pa njegovo delo ni bilo izčrpano. Izposloval je podporo za regulacijo Ithanskih vod, ki so ob vsakem nalivu izstopale. Ob zadnjem deževju se je pokazal uspeh; poplave ni bilo.

Streljačka družina v Domžalah, športni klub v Ihanu, povsod njegovo delo.

Poleg tega pa še mnogo drugega, kar ni vidno na prvi pogled.

Značilno je, kar je izustil neki mož: »Upravitelj Hrovat ni vprašal, kaj si, ampak, kaj te boli.« Pač lepo izpričevalo.

Zato je bilo slovo tem težje.

Priredila mu je občina poslovilni večer, da takega ne pomni Ihan. Vsi so se zavedali, kaj jim je bil njih upravitelj in kaj z njim izgube.

Hodili so ljudje, mladi in stari, v šolo, da se mu še enkrat zahvalijo, da mu še enkrat sežejo v roko in se s solzami v očeh poslovijo.

Najtežje je bilo pač slovo šolske mladine in najbolj prisrčno. Vse je ihtelo, pritičeno, vase, kot da otroci poslušajo glas svojih src. Saj otrok podzavestno čuti, kdo mu je dober in kdo je pravi šolnik.

In v Domžalah na kolodvoru! Prihitela je tja ihanska šolska mladina, zbran je bil ihanski občinski odbor, deputacije raznih društev iz Domžal.

Tov. Stenovec, upravitelj iz Domžal, je govoril v slovo res lepe in prisrčne besede. »Ker si ljubezen sejai, si ljubezen žel« je dejal med drugim.

Jokaje se je deca še enkrat poslovila od ljubljenskega učitelja; a tudi zreli grčavi možje se niso mogli ubraniti solz.

Se eno! Hrovat je bil človek, bil je tovariš. Najbolj značilna poteza njegovega značaja je plemenitost srca. Pomagati sočloveku, predvsem tovarišu, je njegovo veselje.

Žal nam je, da je odšel iz Kamniškega sreza. Nerači smo ga dali. Pogrešali bomo v njem tudi zavednega člana učit. društva. Izgubimo v njem misleca, ki je pri zborovanjih mnogokdaj z mirmo logiko posegal v debato.

Vemo pa, da bo tudi v novem položaju na mestu in da si Krški srez lahko čestita k takemu nadzorniku.

S. S.

JUBILEJ SLOVENSKE NARODNE PESMI.

Ob 80-letnici Janka Žirovnika

Pri nas je še mnogo, žive, bogate, resnične in lepe folkore, ki bi s svojo preprostostjo, iskrenostjo in veličino bila zmožna dati nove in prepotrebne življenjske sile za preporod naše mlačne, narodno-kulturne volje. In da je poleg narodnih pregovorov in rekov ter narodnih plesov tudi naša narodna pesem tista, ki je mnogo doprinesla k naši narodni samobitnosti, bo vedel najbolje oni, ki se je ukvarjal z njo leta in leta, morda vse svoje življenje. Mi smo imeli in še imamo take ljudi, ki so spoznali vrednost narodne pesmi in se posvetili njenemu reševanju in urejevanju. Tudi naš slavljence, 80-letnik Janko Žirovnik, je eden prvih, ki je živel za to bogato narodno kulturno delo.

Slavni skladatelj in glasbeni učitelj Anton Medved, čigar učenec je bil tudi Janko Žirovnik, je priporočal svojim poslušalcem, da naj rešijo, kar se še da rešiti; narodna pesem se je pričela opuščati in pozabljati. Izpodrivati jo je pričela umetna pesem. Janko Žirovnik je kot narodni učitelj predobro vedel, kaj vse to pomeni, zato se je z vso vnemo lotil zapisovanja narodnih pesmi. Vzel je v roko popotno palico in šel med naše ljudstvo. Zapisoval in harmoniziral je tako, kakor je slišal med preprostimi ljudstvom.

Pri tem iskanju in zapisovanju pa je tudi do dobra spoznal bistvo naše narodne pesmi, zato je tudi zapisal o nji, da je zrcalo narodove duše. Povedal je kaj preprosto in enostavno označitev njene moči in privlačnosti, da sega narodna pesem zato do srca, ker izhaja iz njega. Pa tudi za znanstveno glasbeno razlaganje ni ostalo njegovo delo brez pomena. Narodna pesem je podlaga umetni pesmi, ostane pa tudi podlaga vsemu pevskemu izobraževanju vključno umetni pesmi. Spoznal je veliko škodo v tem, da smo začeli uvajati in zapisovati narodno pesem šele potem, ko se je uvedla umetna pesem. Zaradi tega so jih tudi ljudje veliko pozabili, posebno v dobi narodnega prebujanja v letu 1850., ko so se pele tako zvane »budnice«, ki so prav usodno spodrivale narodno pesem.

zbor, ki bo sklepal veljavno neglede na število prisotnih združnikov.

— **Knjiga o kmetijskih napakah.** Že več let izraža učiteljsko narodnih šol željo in potrebo po primerni priročni knjigi, ki bi obravnavala kmetijstvo v prikladni obliki za osnovni pouk v višjih razredih narodnih šol in v kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Vsi merodajni činitelji, kakor tudi vsi zainteresirani krogi uvidevajo potrebo take knjige.

Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino proučuje to zadevo že dalj časa in je pripravljeno izdati v lastni založbi priročno knjigo, ki bi obravnavala v kratki jedrnat obliki napake pri kmetijstvu, ki jih je treba nujno odpraviti. Potrebe kmetijstva in praksa narekujejo izdajo take knjige, ki bi omogočila učitelju obravnavati najvažnejšo snov vseh panog kmetijstva s posebnim oziranjem na napake, ki jih je nujno odpraviti. — Odprto pa je vprašanje gnotne strani izdaje take knjige. Zato bi morala imeti društvo najprej zagotovljeno odpradajo knjige. Prosimo učiteljsko, da nam javi, koliko izvodov te knjige bi bilo predvidno obvezno naročenih. Cena knjige bo predvidno okrog 15 do 20 Din.

— Poročila pošlite do 1. marca t. l. na naslov: Tajništvo Društva kmet. strokovnjakov za drav. banovino v Kranju (sresko načelstvo). — **Dispozicija za knjigo.** I. Predgovor. II. Metodika osnovnega kmetijskega pouka v narodni šoli. III. Zivnoredje: 1. Hlevi, svinjaki, gnojšča. 2. Govodoredje. 3. Prašičjereja. 4. Mala živinoreja: a) Perutninarstvo. b) Kuncereja. c) Ovčjereja. d) Čebelarstvo. IV. Mlekarstvo: 1. Mleko. 2. Maslarstvo. 3. Sirarstvo. V. Poljedelstvo: 1. Zitarice. 2. Okopavine. 3. Pridelovanje njivskih krmil. 4. Poljski škodljivci in bolezni. VI. Travnistvo. VII. Pašništvo. VIII. Planšarstvo. IX. Sadjarstvo: 1. Osnove sadjarstva. 2. Uporaba sadja. 3. Zatiranje bolezni in škodljivcev. X. Vinogradništvo. XI. Klestarstvo. XII. Hmeljarstvo. XIII. Naravna in umetna gnojila. XIV. Kmetijske organizacije: 1. Kmetijsko združništvo. 2. Ostale kmetijske organizacije. XV. Kmetijsko računstvo. XVI. Kmetijsko spise. XVII. Kmetijsko knjigovodstvo.

Osebnne zadeve

—i Napredovali so v VIII. skupino učitelji (ce): Voglar Vladimir iz Sv. Kuniunde (Konj. — 20. IX. 1934.). Škerbine Šumandl Antonija iz Vučje gomile (MS — 15 VII. 1934.).

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje Z. B. P. Ali ima učiteljska poročena z neučiteljem pravico do rodbinske doklade za otroka, ker je nje mdo že 5 let brezposeln in brez vsakega zaslužka.

Odgovor je v 2. odstavku čl. 7. uredbе o drag. dokladah na strani 87. Roč. kataloga 1934./35.

Potrdilo o siromašnosti izda pristojna občina o nesposobnosti pa uradni zdravnik.

—š Izvod iz Uslužbenskega lista je izpolniti glede zaprek, kakor je pojasnjeno v Roč. katalogu 1934./35. na str. 81, zadnji odstavek, in ne s črto, kar povzroča zamudo pri reševanju vlog.

Naša gospodarska organizacija

—g Dar »Učiteljskemu domu« v Mariboru. V počastitev spomina pokojnega tovariša Emila Volca so darovale tovarišice Marija Windischer, Henrika Voršič in Ema Zenkovič Učit. domu v Mariboru 250 Din.

—g Za socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja so prispevala sreska društva: Ključko-Kladovo 300 Din, Prnjavor 168 Din, Brčko-Milna 170 Din, Ljubljana-mesto 3000 Din, Podunavsko-Smederevo 460 Din, Šoštanj 100 Din, Sremska Mitrovica za srez i grad 920 Din, Otočac 500 Din. »Kozarac« Vinkovci 184 Din, Bela Palanka 380 Din, Uči-

teljice mesta Sente 1212 Din. Skupaj 7412 Din prej zbranih 16.212 Din. Skupna vsota 23.624 Din.

Učiteljska tiskarna

—t Poljoprivredna karta kraljevine Jugoslavije je pravkar izšla v merilu 1 : 500.000 v velikosti 160 X 180 cm. Na tej karti je označena naša država v njeni administrativni razdelitvi na banovine. Na njej so zabeležene vse najvažnejše proge železniške, vodne in avijonske, vse reke, vsa važnejša mesta in trgi, zgodovinske in kulturne znamenitosti, samostani in prosvetne ustanove, posebno pa pridobitvene ustanove (industrija). V tehničnem pogledu predstavlja ta karta rezultate, ki do sedaj pri nas še niso doseženi. Izdelana je v desetih barvah ter Vam nudi najpopolnejši pregled.

Nalepljena na platno s palicami velja 350 Din.

—t Janko Zirovnik 80 letnik. Ob priliki 80 letnice rojstva Janka Zirovnika priporočamo njegovo nanovo izdano delo »Narodne pesmi« z napevi, ki jih je zbral in uredil za štiri enake (moške) glasove. I. zvezek vsebuje 123 različnih pesmi in velja vezan v polplatno 56 Din, kartoniran 50 Din. Obenem priporočamo pesmarice za mladino, ki so izšle pod naslovom »Narodne pesmi za mladino« v 3 zvezkih. Vsak zvezek vsebuje 20 različnih pesmic ter velja vsak le 1 Din. Pri skupnem naročilu pa nudimo še to ugodnost, da damo na vsakih 10 izvodov enakih pesmaric 1 izvod brezplačno.

Mladinska mafica

—mm 221 šola ni naročena niti na 1 izvod »Našega roda«. Vsem tem šolam je uprava razposlala prve tri številke lista, s prošnjo, da dobijo na šoli vsaj enega naročnika ali da obdržijo poslane številke vsaj za šolsko knjižnico. O uspehu bomo poročali.

—mm Zaradi praznikov je izšla 4. številka »Našega roda« z malo zamudo. Ekspedicija se vrši 24. in 26. t. m.

Mnogo šol še ni naročilo te številke. Kdor ne naroči vseh števil »Našega roda« izgubi pravico do knjig. Opozarjamo na to cenj. poverjenike.

—mm Dozdaj so pošle naslednje knjige naše založbe:

Kresnice I.
London-Seliškar: Zgodbe z Južnega morja.

Skulji: Sadjarčki.
Kresnice II.
Seliškar: Rudi.
Rehar: Začarani krogi.
Kresnice III.
Rehar: Vijolica Vera.
Erjavac: Pod grajskim jarmom.
Grimm: Mizica, poigrni se.
Kresnice V.
Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke.
Bevk: Lukec išče očeta.
Hafner: Botra z griča.
Naš rod II. letnik.
Naš rod III. letnik.
Vse druge knjige se dobijo še vedno s 25%—50% popustom.

Revnejše šole opozarjamo na posamezne številke nekompletnih letnikov, ki jih oddajamo po 20 par.

Šolski radio

—r XVI. teden. V torek 29. januarja bo predaval g. prof. Emil Adamič »O naši jugoslovanski glasbi«. K tej oddaji je podal sledeče misli: Po splošnem pregledu glasbe od njenih početkov do danes, se moramo ustaviti posebej pri glasbi Jugoslovancov: Bolga-

rov, Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pregledali, poslušali in porazdelili bomo glasbo teh štirih jugoslovanskih bratov v treh predavanjih; bolgarsko posebej, srbsko in hrvaško skupaj in zase končno tudi glasbo Slovencev. Dolžnost naše učeče se mladine je, da se seznani z glasbenimi tvorci vseh jugoslovanskih sosednih plemen, prav posebej še z glasbenim delom svojih najožjih rojakov — z glasbo Slovencev. Svoja predavanja bom ilustriral z gramofonskimi ploščami, saj glasbe ni mogoče opisati z besedo in naj bo ta še tako zgovorna. Treba jo je slišati.

V petek 1. februarja bo g. Vojko Jagodić podal v resnični povesti »Življenje neposlušnega solarja Toneta Skoka«. Razna časopisna poročila, apeli na predavanjih, predlog in sklepi, dan na dan opozarjajo, da se je pri nas pa tudi drugod po svetu neusmiljeno razpaslo zločinstvo mladine v manjšem in večjem formatu. Pojavlja se v najrazličnejših odtokih. Upravičeno se lahko vprašujemo po vzrokih vseh teh pojavov in tudi o načinu odpravitve. Mnogi naštevajo slabe socialne razmere, drugi pomanjkanje npravnosti, podedovanost, vojno itd. Skratka domača in dobra šolska vzgoja ustvarita pa navadno značajnega človeka, ki bo znal pravilno usmeriti in urediti svoje življenje v dobro sebi in družbi. Predavatelj bo v resnični povesti nazorno podal primer otroka, ki je zašel na slaba pota radi premalega zanimanja tako s strani doma kakor tudi s strani šole.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 27. januarja ob 7.30 predaval g. Jamnik Alojzij: Trgovinska bilanca in zaslužek kmetovalca.

—r V nacionalnih urah bodo zvečer ob 19.30 naslednja predavanja:

Nedelja 27. januarja: Življenje in delo jugoslov. sokolstva. (Prenos iz Beograda.)

Ponedeljek 28. januarja: Miho Pavlinović. (Prenos iz Beograda.)

Torek 29. januarja: Ilija Gonesanin; Djuro Surmin. (Prenos iz Zagreba.)

Sreda 30. januarja: Sarajevo; Ivo Andrić. (Prenos iz Beograda.)

Četrtek 31. januarja: Politični pregled; Branislav Denić. (Prenos iz Beograda.)

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUBLJANI prestavlja zborovanje na Polževem zaradi semestra in svetošavske proslave na 9. februarja. Odbor.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ORMOŽ je zbrovalo dne 15. decembra v Ormožu. Izmed 61 članov je bilo navzočih 56 t. j. 92%.

I. Pred zborovanjem je bila komemoracija za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem.

V vznešenem, toplem in pesniško zasnovanem govoru je tov. predsednik Belšak orisal življenje in delo kralja mučenika, poudarjajoč njegove junške čine v osvobodilnih vojnah ter njegova stremeljenja za notranjo konsolidacijo novo ustvarjene države. Prikazal ga je kot slavnega vojskovodjo, blagega vladarja, velikega državnika in prvega pobornika miru. Jugoslovansko učiteljsko se klana v globoki pieteti manom svojega največjega učitelja in vodje, poborniku narodnega edinstva, slave in veličine našega naroda. V teh težkih trenutkih je učiteljsko pozvano, da v šoli in med narodom očuva sedanjo in bodočo Jugoslavijo, da ohrani vero, krepi nado, hrabri in družji krepko falango pripadnikov iskrenega jugoslovanstva. V privedu naših duš nam govori nesmrtni kralj: Vi učitelji ste mali med ljudmi, a veliki po delu. Zato se obračam na vas ter vam naročam: Vcepite v nežna otroška srca ljubezen do domovine, kakršno sem imel jaz; učite jih ljubiti, kakor sem ljubil jaz; učite jih strpljivosti napram svojim bratom, da žive vsi v slogi in mirnem sožitju! Vodite mladino po cvetnih potih naše divne Jugoslavije in recite ji, da se svoboda odplačuje s krvjo in da naj bodo vedno pripravljeni žrtvovati vse za domovino, kakor sem žrtvoval tudi jaz. Vas učitelje sem vedno visoko cenil in zato vam naročam: Čuvajte Jugoslavijo! — a čuvali jo boste, ako odglojate generacijo, ki bo vredna mene in nešteti junakov ter bo ljubila Jugoslavijo nad vse.

Po končanem govoru se je članstvo s trikratnim »Slava« in enominutnim molkom poklonilo spominu velikega kralja.

Novemu kralju Nj. Vel. Petru II. so navzoči zaklicali trikratni »Živijo«.

II. Po ¼ urnem odmoru je sledilo zborovanje.

1. Tovariš predsednik pozdravi navzoče in poda obširno situacijsko poročilo.

2. Pri obravnavi dopisov se je v zadevi »Knjižice za učence« sklenilo, da društvo vztraja pri svojem predlogu, ki se naj objavi.

Ako se že ne morejo in ne smejo obdržati na šolah prejšnji »Izrazi o šolskem napredku«, ki so bili mnogo bolj praktični in ekonomični, naj se uvedejo na narodnih šolah zopet nekdanja »Šolska naznanila«, tiskana na ¼ pole papirja, ki se bodo mogla prodajati po minimalni ceni, slično kakor so sedanja »Spričevala o dovršeni osnovni in višji narodni šoli«.

3. Kakor vedno je tov. Rajšp vneto agital za »Učit. samopomoč«.

4. Zanimivo predavanje tov. Debenaka »Vtisi potovanja po Češkoslovaškem« nas je popeljal med brate na severu. Orisal nam je svoje dolgo potovanje, večinoma peš od Beskidov in Sleskih planin, preko moravsko-slovaške meje na poljsko mejo v Tatro. Vmes je vpletal svoje popotne doživljaje.

5. V proslavo 60 letnice rojstva Franca Ks. Meška je predaval tov. Klemenčič o njegovem življenju in delu.

Odlični slovenski pisatelj K. Meško je naš domačin. Zato mu učiteljsko ormoškega okraja, ki živi in dela v okolju njegovega roj. kraja, še posebej najtopleje čestita k jubileju.

Na predlog predavatelja se jubilaru pismo čestita.

6. Na predlog tov. Vadjala se odposljejo podporniku učiteljskega in šole g. banu dr. Dragu Marušiču ob njegovi 50 letnici najiskrenejši čestitke.

7. Prihodnje zborovanje bo 9. februarja v Ormožu.

Belšak Ljud., preds.

Bitenc Rado., taj.

Novosti na knjižnem trgu

—k »Kralj odhaja.« Pod gorenjim naslovom je izdal Oblastni odbor Jadranske straže v Ljubljani 56 strani velike osmerke obsegačo brošuro, da z njo počasti in ovekoveči spomin na blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja ter tudi zanamcem pokaže, kako je narod ljubil svojega velikega vladarja. Naslovno stran krasí Bucikov »Cudar Jadrana«, vizionarna slika, ki jo je v velikem formatu izdal isti odbor in ki črči danes mnoge domove širom države. Uvodna slika v knjigi je posneta po Vavpotičevem originalu »Naš vrhovni admiral«, ki je last Trgovske akademije v Ljubljani. Med besedilom je razvrščenih še 36 slik žalnih svečanosti ob pogrebu velikega pokojnika. Slike so deloma čez celo stran in mnoge v bakrotisku. Poleg važnih oklicev in odličnih spominskih govorov vsebuje brošura opise kraljeve poti iz Boke Kotorske v Marseille in Njegov tužni povratek na Oplenac, žalne svečanosti po domovini ter značilne izjave, manifeste in nagovore prvega jugoslovanskega kralja. Prispevali so svoje prigodne umotvore tudi pisatelj Ivan Pregelj ter pesnika Oton Zupančič in dr. Alojz Gradnik. Slednji je brošuro, ki je resnično ugodna in potrebna, uredil s pomočjo novinarja Davorina Ravljenja.

Brošura je izšla v dveh nakladah. Na navadnem papirju po 10 Din, na boljšem po 15 Din. Posebne važnosti je baš za učiteljsko in mladino, zato se je tudi razposlalo na vsako šolo po toliko izvodov, kolikor ima razredov ter na višje organizirane šole po en dražji izvod za šolsko knjižnico. Mladina naj črpa iz dela novih pobud ter naj se utrjuje v ljubezni do narodne dinastije in svoje svobodne države. Izdajateljica je z nacionalno dinastičnim pietetnim činom združila tudi plemeniti socialno delo, ker je čisti dohodek imenovane izdaje namenila »Mladinskemu skladu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za Pomladek Jadranske straže dravske banovine.« Lasten dom v PJS organizirane mladine ob našem Jadranu pa bo najznačilnejši, najglasnejši in najvažnejši spomenik velikemu Mučeniku za srečo Jugoslavije. Zato pridno segajte po knjigi in opozorite druge nanjo! Vsakomur jo prav toplo priporočamo!

—k Dva mimo smrti spisal Arnošt Adamič. — Samozaložba. — Strani 112. — Naš tovariš Adamič učitelj v Zagorju je izdal v samozaložbi mladinski roman »Dva mimo smrti«. Snov je zajeta iz tragičnega umika srbske armade preko Albanije. Knjiga bo s svojo nacionalno vsebino vsekakor dobrodošla tudi osnovnošolski mladini in jo prav zaradi tega toplo priporočamo.

Naročila naj se pošljejo na naslov: Arnošt Adamič, učitelj, Zagorje ob Savi.

Ali ste že član

Učiteljske tiskarne?

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izpravlja optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplovere, risalne orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZAMENJAM UČITELJSKO MESTO

na periferiji Maribora, z upraviteljskim mestom na deželi (bivša Štaj.). Ugodno posebno za tovariše, ki imajo deco za srednje šole. — Ponudbe na upravo.

Darila

Najprimernejše darilo za slavnostne prilike je gotovo lepa knjiga, keramični izdelki, spominska knjiga, albumi za fotografije in razglednice, pisalne garniture, nalivna peresa, okvirčki za slike ter še mnogo drugih lepih predmetov, ki Vam jih nudita naši knjigarni — v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6 in v Mariboru, palača Banovinske hranišnice

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo
LJUBLJANA — FRANČIŠKANSKA ULICA ŠT. 6